

da li troškovi lučke ležarine padaju na tuženog ili na tužitelja.

Ukoliko sud ustanovi da je tuženik postupao kao uredni riječni brodar, te da odgovornost za nastalu ležarinu (cijelu ili njen dio) snosi tužitelj, tek tada će moći odlučiti i o protutužbenom zahtjevu.

Ako se utvrdi da ležarina pada na tužitelja, sud će odbiti zahtjev tužiteljev za povrat ležarine i riješiti o protutužbenom zahtjevu za plaćanje iznosa od 3.864,80 šilinga.

Naprotiv, ako utvrdi da tužitelj nije odgovoran za ležarinu (ili njen dio), utvrdit će postojanje tražbine iz tužbenog zahtjeva tužiteljeva, zatim postojanje tražbine iz protivtužbenog zahtjeva tuženoga i donijeti odgovarajuću odluku (per analog. čl. 327 i sl. ZPP-a).

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br. IV-Sl-865/73-2
od 19.VI 1973.

Vijeće: Gavro Badovinac, dr Zdenko Antić, dr Emilio Pallua

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Osposobljavanje skladišta za očuvanje tereta - Fumigacija - Brodar je obavezan dužnom pažnjom osposobiti skladište broda za očuvanje tereta - On je udovoljio ovoj svojoj dužnosti ako dokaže da je poduzeo uobičajene mjere - Za fumigaciju te mjere su poduzete kada dokaže svjedodžbom nadležnog organa da je fumigacija uspješno obavljena prije ukrcaja tereta - Pod ovom pretpostavkom brodar ne odgovara za troškove fumigacije koja je izvršena u luci iskrcaja u svrhu uništenja parazita u teretu

Tužitelj je osiguratelj koji je osiguraniku-vlasniku tereta nadoknadio štetu, a tuženik je brodar. Spor se vodi za naknadu troškova fumigacije tereta kakaovca u luci iskrcaja za koji je teret utvrđeno da je zaražen ekonomskim štetnikom, pa je po nalogu vlasnika robe u luci iskrcaja izvršena dezinfekcija kakaovca fumigacijom. Budući da je ove troškove, koji su bili pokriveni osiguranjem, osiguratelj osiguraniku nadoknadio, zahtijeva da ih njemu nadoknadi tuženi brodar.

Brodar se opire tužbi navodeći da on za utužene troškove nije odgovoran, jer da je poduzeo potrebne mjere za

osiguranje skladišta prije ukrcaja tereta i to konkretno da je izvršio fumigaciju.

Rješavajući spor prvostepeni sud pobijanom presudom odbio je zahtjev tužiteljev iz razloga što je nakon provedene rasprave i izvedenih dokaza našao da je tužitelj kakaovac bio zaražen prije ukrcaja, da dezinfekcija fumigacijom kakaovca, u ukrcajnoj luci Takoradi, nije bila dovoljno efikasna, pa stoga tuženi nije odgovoran za štetu nastalu primaocu robe u luci iskrcaja. Osim toga iz ugovorne klauzule u teretnici o "Vozarini i troškovima" primalac robe snosi troškove fumigacije tereta. U toku postupka tuženi brodar dokazao je da je brod bio pregledan 25.IX 1969. g. u luci Apai i nadjen čist, a isto tako nadjen je čist u luci ukrcaja spornog kakaovca u Takoradi, što slijedi iz potvrde Ustanove o dezinfekciji od 6.X 1969. g.

Tužitelj žalbom pobija presudu zbog povreda formalnog i materijalnog prava i predlaže da se pobijana presuda preinači i udovolji tužbenom zahtjevu, odnosno da se presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje i sudjenje.

Povredu prava tužitelj vidi u tome što smatra da sud neosnovano uzima da su veće mogućnosti zaraze kakaovca štetnikom na kopnu iako je dokazano da se fumigacija kakaovca vršila neposredno prije ukrcaja na brod. Netočno je činjenično utvrdjenje presude da je kakaovac fumigiran negdje na polju 34 dana prije ukrcaja.

Ističe da sud nije ocijenio okolnost da je u skladištima broda nadjeno ostataka insekta, pa da je stoga bilo naredjeno da se skladišta tretiraju malakthion emulzijom, te da su se u skladištima 1 i 5 nalazili ukrcajni tereti pa da odnosno sredstvo nije moglo doći u kontakt s insektima koji su se nalazili ispod tereta, između tereta i brodskih pregrada. Ističe da iz nalaza vještaka slijedi da bi štetnici mogli prijeći na tužiteljevu robu u brođskom skladištu u kome se teret nalazio 34 dana, a u tome skladištu već se nalazilo kakaovca iz Lagosa. Tuženi brodar izdao je čiste teretnice, a nije dao dokaze o okolnostima koje ga oslobadjaju odgovornosti, a niti je dokazao da uzročnik štete nije mogao otkloniti pažnju urednog brođara. Okolnost da su skladišta bila tretirana sredstvom malakthion, po mišljenju tužiteljevu ne predstavlja dokaz da je tuženi postupao pomnjom urednoga brođara, već smatra da bi ta pomnja bila dokazana jedino kad bi tuženi proveo fumigaciju brodskih skladišta neposredno prije ukrcaja,

napose što svaki teret poljoprivrednih proizvoda nosi u sebi opasnost postojanja onsekata, pa se može zaključiti da je baš teret koji je bio ukrcao prije tužiteljevoga mogao biti zaražen i takav doći na brod.

Konačno ističe da pozivanje presude na klauzulu br.11 teretnice nema osnove.

Odgovorom na žalbu tuženi pobija navode i prijedloge tužiteljeve i predlaže da se pobijana presuda potvrdi, a žalba tužiteljeva da se odbije.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz ovih razloga:

Rješavajući o sporu prvostepeni sud je proveo sve dokaze potrebne za pravilno rješenje spora i utvrdio sve činjenice, pa je na temelju tako utvrdjenog činjeničnog stanja donio presudu koju je iscrpno obrazložio.

Utvrđeno činjenično stanje u toku prvostepenog postupka ovaj sud u cijelosti prihvaća.

Rješavajući pitanje brodarove odgovornosti na odnosni spor valja primijeniti odredbe Međunarodne konvencije o izjednačenju nekih pravila o teretnici (Haška pravila 1924).

U smislu odredaba cit. Konvencije čl.3. vozar je dužan obratiti prije i na početku putovanja dužnu pažnju među ostalim da radi preuzimanja, prijevoza i čuvanja robe osposobi o dovede u ispravno stanje skladišta i sve druge dijelove broda u koje se roba krca. Ocjenjujući ovu brodarovu obavezu, a koja je propisana u čl.3, st.1, točka c. Konvencije, ovaj sud nalazi da je u toku spora ispravama o dezinfekciji prije ukrcaja robe u luci ukrcaja tuženi kao brodar broda "Bovec" dokazao da je osposobio i doveo u ispravno stanje skladišta i sve druge dijelove broda. Naime iz potvrde od 19.VI 1972. g. koju je dao Odjeljak za kontrolu dezinfekcije Ghana Cocoa Marketing Board, iz Takoradija, slijedi da je brod "Bovec" prispio u luku Takoradi 6.X 1969. g. i odmah je bio pregledan od ekipe za kontrolu dezinfekcije Cocoa Marketing Boarda, te da su brodska skladišta 1. i 5. bila pregledana i brižno dezinfektirana prije nego je u njih bio krcao kakaovac. Pred tu operaciju potvrdili su da su skladišta sposobna za krcanje kakaovca.

Iz gornjeg slijedi da se tuženi prije ukrcaja spornoga tereta pobrinuo da brodska skladišta budu sposobna za prihvatanje i ukrcaj odnosne robe. Ovakav postupak ovaj sud

smatra, a to slijedi iz nalaza i mišljenja vještaka, da je uobičajen i da je tuženi kao brodar primijenio dužnu pažnju.

Okolnost da je u luci iskrcaja nadjen ekonomski štetnik na spornom kakaovcu, samim tim ne upućuje da tuženi prije ukrcaja nije udovoljio svojoj obavezi uredna brodara. Iz nalaza i mišljenja vještaka slijedi da je do zaraže spornog kakaovca moglo doći prilikom samog ukrcaja, u luci ukrcaja, ili eventualno u usputnim lukama prilikom otvaranja skladišta, utoliko prije jer je kakaovac roba takve prirode na koju insekt vrlo rado dolazi. Obzirom na izloženo okolnost da je sporni kakaovac u luci odredišta nadjen zaražen ekonomskim štetnikom, po nalazu ovoga suda ima se pripisati posebnoj prirodi, odnosno kakaovca, pa za takve štete u smislu odredaba čl.4, st.2, toč.m. tuženi kao brodar ne odgovara.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.XIX Sl-1538/73-2
od 27.XI 1973.

Vijeće: Juraj Bolanča, dr Ernest Vajić, Jakša Barbić

Prijevoz kamionom - Vozarova odgovornost - Loše stanje ceste - Zapisnik o uzrocima štete - Vozar nije odgovoran za štetu prouzrokovanu lošim stanjem ceste, ako je imalac prava pristao da se roba odnosnim putem preveze, te ako je put od strane nadležnih organa predan u saobraćaj - Zapisnik u kojem se navodi da je uzrok šteti loše stanje puta ne može poslužiti kao dokaz, ako su taj zapisnik sastavile osobe kojima nije moglo biti poznato u kakvom se stanju nalazio put u vrijeme kada je oštećena roba prevezena - Vozačev potpis na zapisniku ne obavezuje vozara, ako se radi o šteti za koju vozar ne odgovara

Vozar je prevezao teret boca. Na odredištu je utvrđeno da su neke boce razbijene. Osiguratelj je nadoknadio primaocu štetu pa tuži vozara da mu nadoknadi isplaćenu osigurninu.

Prvostepeni sud je izdao platni nalog, a tuženi vozar je protiv toga naloga uložio prigovor.